

Den poetiske lokalredaktør

Under besættelsen flytter en 34-årig journalist og ærke-københavnervner med stort K i maj 1944 fra storbyens hæsblæsende overhalingsbane til de flade hedesletter ved Grindsted for at tiltræde som redaktør for den lokale Vestjysk Socialdemokratisk Avis. Det kommer bag på alle, da Georg Leth beslutter sig for endegyldigt at forlade den københavnske stenbro for at byde livet op til dans i det vestjyske. Han bryder alle broer til sin hidtidige tilværelse for at dele hverdag med bønder, borgere og godtfolk i det lille landbosamfund Grindsted.

HISTORIE

Louis Bülow, forfatter og historiker, Aarhus
redaktion.grindsted@jv.dk

Under besættelsen flytter en 34-årig journalist og ærke-københavnervner med stort K i maj 1944 fra storbyens hæsblæsende overhalingsbane til de flade hedesletter ved Grindsted for at tiltræde som redaktør for den lokale Vestjysk Socialdemokratisk Avis.

Det kommer bag på alle, da Georg Leth – for ham er det – beslutter sig for endegyldigt at forlade den københavnske stenbro for at byde livet op til dans i det vestjyske. Han bryder alle broer til sin hidtidige tilværelse for at dele hverdag med bønder, borgere og godtfolk i det lille landbosamfund Grindsted. Et fattigt hedesogn rundet af stoute bønder og missionsfolk fra syvende kartoffelrække, helt dérude, hvor kragerne vender.

Vi skruer tid og sted tilbage til en mild efterårsdag den 15. oktober 1909 til en lille lejlighed på Baunegaardsvej 7 i Gentofte. Den fredag kommer Georg Reinhold Theilgaard Leth til verden, og naboer, familie og venner strømmer til fra alle sider for at lykønske forældrene Maren Teglgård og arbejdsmand Christian Leth med den lille nyankomne.

Med solide rødder i arbejderklassen forundes Georg Leth en barndom og opvækst i små kår i den københavnske forstad, og mødet med storbyens nød og sociale armod skal senere komme til at præge den unge journalistpire for livet.

Krise i landet

Tilbage i 1930'erne er Danmark plaget af krise og massearbejdsledsløshed, og for mange i Hovedstaden kniber det med at få til bare dagen og vejen. Arbejdsledsløsheden stiger fra 14 procent i 1930 til svimlende 32 procent få år senere, og mange familier må hutle sig igennem på fattighjælp fra den kommunale hjælpekasse.

Georg Leth har hjerte, sjæl og et varmt socialt sindelag med hele vejen, og knapt tør bag ørene som journalist søger han ind i Socialdemokratiets faglige og politiske organisationer i Hovedstaden. I årevis huserer han på Social-Demokraten og Arbejdsmande-

Georg Leth. Arkivfoto: GrindstedArkivet

nes Fagblad og arbejder som redaktør af Arbejdsmandenes Kredsblad i Lyngby.

Ikke en smiskende bladsmører med en Cavling-pris i maven, der lister rundt og udfritter for den mindste slibrige detalje, når han øjner sensation og skandale. For hvem intet er helligt.

Vi taler i stedet om en gudsbenådet journalist med objektivitet, høj etik og æresbegreber som særkende. En loyal hædersmand i pressens tjeneste, der ser sit virke som et kald, en passion.

Med sin skarpe pen værner han om samfundets svageste og sår håb og livsmod omkring sig, ikke mindst dér, hvor livet gør ondt. Som én af lansebærerne i kampen mod kummerlige forhold blandt arbejdere og småkårsfolk forstår han om nøgen at vække læsernes samvittighed.

Kulturchock i mødet med Grindsted

Grindsted skal blive noget af et kulturchock for storbyjournalisten med det poetiske sind og den lyriske åre i bagagen. Takket være et fordomsfrit menneskesyn, en unik tilpasningsevne og respekt for lokale traditioner falder Georg Leth snart til som en naturlig del af Grindsteds dna og folkesjæl.

Han flytter ind i en beskedent lejlighed i Nørregade i Grindsted, hvor han bor de næste 40 år og snart er på hat med de store og på bajer med bumsen.

Hér slår han rod, hér har han hjemme, hér hører han til ...

Og forlænes med en livslang kærlig til Grindsted som hjemstavn, han altid vender tilbage til, efter at have løst journalistiske opgaver rundt omkring i det syd- og vestjyske. Blandt andet som lokalredaktør for Kolding Social-Demokrat i Vejen og en længere årrække i Kolding som højt estimeret kultur-journalist ved Kolding Folkeblad.

Som lidt af en tidløs bohème og livsnyder elsker Georg Leth de gyldne stunder i skumringstimen, når han efter en lang og barsk arbejdsdag kan slappe af ved hjørnebordet i Grand Hotels stilfulde restaurant i Grindsted.

Til lyden af kagers sprøde knasen og koppers klirren ved nabobordene, hvor der forsigtigt nippes til varm chokolade og konдитorkage, sidder den gamle redaktør gerne dér lunt forankret i det intime lokale og hygger sig i sit eget nærvær. I alle årene med den uundværlige cigar og en lille skarp til

kaffen i selskab med askebæger, salt- og pebersæt og sirlige menukort.

Engageret i grænseforeningen

Georg Leth glemmer aldrig sin ungdoms værdier og idealer, og altid står han klar i kulissen til at træde til, når mennesker og lokale foreninger søger hans hjælp.

Med levende interesse følger han med i, hvad der rører sig i Grindsteds brogede univers af lokale organisationer, foreningsliv og aktiviteter. Han brænder for arbejdet for dansksindede i Sydslesvig, og igennem næsten 30 år sidder han i bestyrelsen for Grænseforeningen for Grindsted og Omegn, hvor han yder en jætteinnsats blandt andet i forbindelse med arbejdet med at oprette danske skoler i Sydslesvig.

I 1949 er han sammen med skolebestyrer

Georg Leth i restauranten på Grand Hotel i Grindsted. Arkivfoto: GrindstedArkivet

Georg Leth fotograferet i 1969. Arkivfoto: GrindstedArkivet

Mogens Høirup, lærer Erling Romme og typograf Aksel Nielsen med til at tage initiativ til kontakt og venskabsforbindelse med landsbyen Hornum i delstaten Slesvig-Holsten.

Familier i Grindsted skaffer hjerte- og husrum og ekstra plads ved bordet til børn fra Hornum, der også bliver forundt undervisning på Grindstedegnens skoler.

Ved Hornum Ungdomsforenings 15 års jubilæum i oktober 1962 holder Georg Leth festtalen. Han overbringer en række hilsener fra Grindsted, læser op af sin digtsamling "Hjertegræs" og henvender sig til forsamlingen med disse ord:

"Efter en stormflod prøver man på at rette skaderne. Hernede oplevede I en stormflod i årene 1939—45. Med godt mod begyndte I at rette skaden op, ja, I satte en stor styrke ind.

Med stolthed i sindet kan vi nordfra se, at det er en styrke, der holdt ved."

Udgiver digtsamlinger

Digtsamlingen Hjertegræs viser en anden side af Georg Leth. Selv om han ikke som digter og lyriker finder vej til den store berømmelse med litterære priser og æresbevisninger hængt om halsen, får han forløst sit kunstneriske talent, friheden til at være det menneske, han er, friheden til at gå sine egne veje, friheden til at forfølge sine drømme. Han debuterer som 28-årig i 1937 som lyriker med en digtsamling på 60 sider "Kod og Blod" med omslag tegnet af Thorvald W. Petersen. I december 1950 lige op til jul udgiver han sin anden digtsamling "Hjertegræs - Digte om Tiden" med 29 digte over 66 sider med vignetter og tegninger af jour-

nalist Ude Lavendt.

Han høster bred anerkendelse for sine digtsamlinger, der får pæne ord med på vejen af anmelderne. En anmelder skrev: "Nogle af Digtene bringer en Hyldest til Grindsted og Hedens Egne. Der er virkelige Perler iblandt. Læs f. Eks. Minder eller Nu véd I det, Drengene. Det sidste er en gribende Beretning om det tyske Gestapos Udslettelse af den tjekkiske Landsby Lidice og dens Beboere."

Et sjældent eksemplar af "Hjertegræs" med dedikation af Georg Leth er at finde i den unikke og værdifulde Besættelsessamling fra Vestre Skole i Grindsted, et af mange klenodier alt for længe overladt til glemsel og tussmørke i flyttekasser på magasiner i kommunens regi.

Dedikationen lyder: Til Besættelsessam-

lingen på Vestre Skole. Jeg mindes endnu de år, hvor tortur og streng-
hed for en gruppe af mennesker var hverdag. Vær med til at bevare friheden. Hilsen Georg Leth. 20.09.1983.

Kun en måned senere den 26. oktober 1983 sover den gamle redaktør stille ind.

Digtsamlingen "Hjertegræs - Digte om Tiden" af Georg Leth. Arkivfoto: Museernes Samlinger